

Sygn. akt II Ka 53/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Koninie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Robert Rafał Kwieciński – spr.

Sędziowie: SO Waldemar Cytrowski

SO Marek Ziółkowski

Protokolant: st. sekr. sąd. Irena Bąk

przy udziale Roberta Janickiego prokuratora Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2019 roku

sprawy S. R.

oskarżonego z art. 248§1 k.k. z 1932 r. i innych

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Koninie

z dnia 13 listopada 2018 roku sygn. akt II K 622/17

- 1. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok.**
- 2. Zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze w kwocie 566,60 zł oraz opłatę za to postępowanie w wysokości 180 zł.**
- 3. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. R. M. kwotę 516,60 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym.**

Marek Ziółkowski Robert Rafał Kwieciński Waldemar Cytrowski

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie II K 622/17 Sąd Rejonowy w Koninie uznał oskarżonego S. R. za winnego przestępstwa z art. 189§1 k.k. i art. 231§1 k.k. oraz art. 191§1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 4§1 k.k. oraz art. 2 ust. 1 oraz art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2016 r., poz. 152 j.t. z późn. zm.), popełnionego w ten sposób, że w okresie od 21 maja do 24 maja 1952 r. we W. będąc funkcjonariuszem (...) we W., a tym samym funkcjonariuszem państwa komunistycznego, dopuścił się zbrodni komunistycznej, będącej jednocześnie zbrodnią przeciwko ludzkości, albowiem przekraczając swą władzę, prześladował J. P. z powodu podejrzenia przynależności do organizacji niepodległościowej o nazwie (...) i działając na jego szkodę w celu zmuszenia do podpisania zobowiązania do współpracy z U. B. – po uprzednim zaplanowaniu i dokonaniu czynności przygotowawczych – bezprawnie pozbawił go wolności, a następnie przetrzymywał bez postanowienia o tymczasowym aresztowaniu dokonując w tym czasie

nieustannych przesłuchań na te same okoliczności oraz grożąc więzieniem i wyrzuceniem z seminarium w przypadku odmowy podpisania takiego zobowiązania, w efekcie czego zmusił go do jego podpisania,

i za to na podstawie art. 189§1 k.k. w zw. z art. 11§3 k.k. w zw. z art. 4§1 k.k. wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69§1 i 2 k.k., art. 700§1 k.k. w zw. z art. 4§1 k.k. warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby. Ponadto na podstawie art. 73§1 k.k., art. 72§1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4§1 k.k. oddał oskarżonego pod dozór kuratora sądowego i zobowiązał go do informowania kuratora o przebiegu okresu próby.

Powyższy wyrok został zaskarżony w całości apelacją obrońcy oskarżonego, który zarzucił:

błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść orzeczenia, polegający na uznaniu, iż oskarżony jako funkcjonariusz (...) przekraczając swą władzę, prześladował J. P., czym dopuściła się zbrodni komunistycznej, działając na jego szkodę w celu zmuszenia do podpisania zobowiązania do współpracy z U. B. – po uprzednim zaplanowaniu i dokonaniu czynności przygotowawczych – bezprawnie pozbawił go wolności, a następnie przetrzymywał bez postanowienia o tymczasowym aresztowaniu dokonując w tym czasie nieustannych przesłuchań na te same okoliczności oraz grożąc więzieniem i wyrzuceniem z seminarium w przypadku odmowy podpisania takiego zobowiązania, w efekcie czego zmusił go do jego podpisania, czym wypełnił znamiona przestępstwa z art. 248§1 k.k. i art. 286§1 k.k. oraz art. 251 k.k. w zw. z art. 36 k.k. z 1932 r. i w zw. z art. 2 ust. 1 oraz art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do ustaleń odmiennych, a w szczególności do braku wypełnienia znamion zarzucanych oskarżonemu czynów;

powołując się na ten zarzut obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonej.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się bezzasadna.

Zawarta w niej argumentacja jest całkowicie chybiona i nie zasługuje na akceptację.

Przed przystąpieniem do analizy zarzutów zawartych w apelacjach Sąd odwoławczy pragnie zauważyć, iż orzeczenie wydane w przedmiotowej sprawie jest oparte na całokształcie materiału dowodowego zebranego w sprawie, który został poddany wnikliwej analizie bez przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów. Analiza dowodów przeprowadzonych przez Sąd Rejonowy znajduje pełne odzwierciedlenie we wnioskach zawartych w uzasadnieniu wyroku, które czyni zadość wymogom art. 424§1 i 2 k.p.k., co pozwala w pełni na przeprowadzenie kontroli instancyjnej.

Sąd Okręgowy pragnie również podkreślić, iż Sąd Rejonowy w Koninie w sposób prawidłowy oraz dokładny przeprowadził postępowanie dowodowe oraz wnikliwie i wszechstronnie rozważył wszystkie dowody i okoliczności ujawnione w toku rozprawy dokonując następnie na ich podstawie właściwych ustaleń faktycznych, co do samego przebiegu zdarzeń. Postępowanie w niniejszej sprawie zostało przeprowadzone odpowiednio dokładnie i starannie. Ocena materiału dowodowego w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu przez Sąd Rejonowy dokonana została z uwzględnieniem reguł sformułowanych w przepisach art. 5 k.p.k. i art. 7 k.p.k. Co więcej, jest ona oceną wszechstronną i bezstronną i jest zgodna z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego. Sąd Okręgowy nie stwierdził także błędów logicznych, jak i faktycznych w rozumowaniu Sądu Rejonowego. W związku z powyższym kontrola apelacyjna uzasadnia twierdzenie, że zaskarżony wyrok został, tak jak tego wymaga norma zawarta w art. 410 k.p.k., prawidłowo i w pełni oparty na poprawnie dokonanej ocenie materiału dowodowego, zgromadzonego i ujawnionego w toku postępowania.

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy stwierdza, że Sąd Rejonowy należycie ustalił stan faktyczny, przez co wykazał sprawstwo i winę oskarżonego w zakresie przypisanego mu czynu.

Brak jest więc jakichkolwiek podstaw do podzielenia zarzutu obrońcy oskarżonego błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na uznaniu, iż S. R. dopuścił się zarzucanego mu czynu.

Konfrontując ustalenia faktyczne z przeprowadzonymi dowodami trzeba stwierdzić, że dokonana przez Sąd meriti rekonstrukcja zdarzeń i okoliczności popełnienia przez oskarżonego zarzucanego mu czynu nie wykazuje błędów i jest zgodna z przeprowadzonymi dowodami, którym Sąd I instancji dał wiarę i na nich się oparł. Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena dowodów jest oceną logiczną, zgodną z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego i pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k., w sytuacji, gdy nie została w zasadzie niczym podważona.

Przypomnieć w tym miejscu należy, że zgodnie z art. 7 k.p.k. organy postępowania, w więc także i Sąd, kształtują swe przekonanie na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, ocenianych swobodnie z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Zgodnie z panującym w orzecznictwie poglądem, przekonanie Sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k., wtedy gdy:

- jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy (art. 410 k.p.k.) i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy (art. 2§2 k.p.k.),
- stanowi wynik rozważenia wszystkich tych okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego (art. 4 k.p.k.),
- jest wyczerpująco i logicznie – z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego – uargumentowane w uzasadnieniu wyroku (art. 424§1 pkt 1 i 2 k.p.k.).

(vide: wyrok składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 1990 roku, publ. OSNKW 1991/9/41).

Oceny dowodów dokonanej przez Sąd I instancji nie może więc podważyć polemiczna w gruncie rzeczy apelacja obrońcy oskarżonego, do której trudno się przy tym odnieść, ponieważ nie zawiera ona żadnego szczegółowego umotywowania postawionego zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych.

Sąd I instancji wnikliwie i wszechstronnie rozważył wszystkie dowody i okoliczności ujawnione w toku postępowania, a na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd I instancji jest dokładna, nie wykazuje błędów logicznych i nie wykracza poza ramy swobodnej oceny dowodów chronionej dyspozycją art. 7 k.p.k.

W tej sytuacji kontrola odwoławcza uzasadnia stwierdzenie, że zaskarżony wyrok znajduje pełne oparcie w prawidłowo dokonanej ocenie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego i ujawnionego w toku postępowania, tak więc nie ma podstaw do dyskwalifikowania zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Wbrew odmiennym twierdzeniom zawartym w apelacji obrońcy oskarżonego, nie ma żadnych podstaw ani do skutecznego kwestionowania dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny zebranego materiału dowodowego, ani też poczynionych na podstawie tego materiału ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd I instancji zasadnie nie dał wiary wyjaśnieniom oskarżonego, a ustalenia faktyczne oparł przede wszystkim do dowodach z dokumentów, które były nawet istotniejsze od relacji pokrzywdzonego J. P., nie został on bowiem nigdy przesłuchany w toku niniejszego procesu. Wymieniony zmarł 14 sierpnia 1994 r. (k. 7). Złożył natomiast wyjaśnienia przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Rzeszowie w dniu 4 marca 1953 r. i podał wówczas – na co słusznie zwrócił uwagę sąd meriti – iż: „wtedy śledztwo moje trwało trzy dni i trzy noce bez przerwy, w śledztwie byłem biologicznie i psychicznie załamany” (k. 31). Nie ma żadnych nawet najmniejszych podstaw, aby treść tej relacji podważyć, zważywszy na czas i miejsce jej złożenia, pokrzywdzony musiał wykazać się wręcz odwagą składając takie wyjaśnienia. Ponadto stan faktyczny został ustalony na podstawie dość obszernej dokumentacji sporządzonej osobiście przez oskarżonego, co znalazło potwierdzenie w opinii biegłego z zakresu badania pisma ręcznego mgr M.

Ł. (k. 188-223). Szczególnie istotne znaczenia miał sporządzony przez S. R. raport o zezwolenie na werbunek z 22 listopada 1951 r. adresowany do szefa (...) we W. (k. 66-67).

Skarżący w zasadzie nie podjął polemiki z ww. materiałem dowodowy, a więc nie sposób ustosunkować się do tak skonstruowanej apelacji.

Nie budzą też wątpliwości wywody sądu I instancji, iż czyn oskarżonego stanowił zbrodnię komunistyczną i jednocześnie zbrodnię przeciwko ludzkości. Nie może bowiem budzić wątpliwości, iż oskarżony był funkcjonariuszem państwa komunistycznego – funkcjonariuszem (...) we W., ponadto w okresie od 8 listopada 1917 r. do 31 lica 1990 r. stosował represje, prześladował pokrzywdzonego, co stanowiło przestępstwo według ustawy karnej obowiązującej w okresie do 21 do 24 maja 1952 r. Ponadto oskarżony prześladował J. P. z powodu jego przynależności do określonej grupy politycznej – organizacji (...). Sąd odwoławczy w pełni podziela w tym zakresie analizę sądu I instancji dotyczącą przepisów art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy o IPN (str. 12 do 17 pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku).

Twierdzenie zawarte w apelacji, jakoby oskarżony nie aprobował sposobu realizacji polityki władz państwa, nie był świadomy udziału w prześladowaniach ze względów politycznych, a o organizacji, do której należał pokrzywdzony dowiedział się dopiero w trakcie przesłuchania przed prokuratorem IPN, jest gołosłowne i pozostaje w jaskrawej sprzeczności z wyżej powołanym materiałem dowodowym, a przede wszystkim wskazanym dokumentem sporządzonym przez S. R., gdzie opisał on życiorys pokrzywdzonego i funkcjonowanie organizacji (...) (k. 66-67).

Sąd odwoławczy uznał też, iż wymierzona oskarżonemu kara – o charakterze wolnościowym – nie może być uznana za rażąco niewspółmiernie surową. Kara ta uwzględnia stopień winy i społeczne szkodliwości czynu, a przede wszystkim wiek oskarżonego i okres jaki upłynął od popełnienia przedmiotowego przestępstwa. Brak było więc jakichkolwiek podstaw, aby dokonywać ingerencji w wymiar orzeczonej kary wobec oskarżonego S. R..

Mając na względzie powyższe rozważania, a także nie znajdując innych podstaw do zmiany lub uchylenia zaskarżonego wyroku na podstawie art. 437§1 k.p.k. Sąd Okręgowy orzekł o utrzymaniu tego orzeczenia w mocy.

Orzeczenie o kosztach procesu za postępowanie odwoławcze zawarte w punkcie 2 wyroku znajdują uzasadnienie w przepisach art. 627 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. i art. 636§1 k.p.k., a także art. 8 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 23.06.1973r. o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity Dz. U. z 1983r., Nr 49, poz. 223 z późn. zm.).

Natomiast o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2018 r., poz. 1184 ze zm.) w zw. z § 17 ust. 2 pkt 4 i § 4 ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r., poz. 18).

M. Ziółkowski R.R. Kwieciński W. Cytrowski